

Representantforslag 35 S

(2016–2017)

fra stortingsrepresentantene Jenny Klinge, Marit Arnstad, Geir Pollestad, Kjersti Toppe, Per Olaf Lundteigen, Trygve Slagsvold Vedum, Liv Signe Navarsete, Ivar Odnes, Janne Sjelmo Nordås og Heidi Greni

Dokument 8:35 S (2016–2017)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jenny Klinge, Marit Arnstad, Geir Pollestad, Kjersti Toppe, Per Olaf Lundteigen, Trygve Slagsvold Vedum, Liv Signe Navarsete, Ivar Odnes, Janne Sjelmo Nordås og Heidi Greni om kvalitet og innhold ved lensmannskontorene etter gjennomføringen av politireformen

Til Stortinget

Bakgrunn

Forslagsstillerne viser til politireformen som stortingsflertallet vedtok i 2015. Politidirektoratet (POD) skulle få ansvar for å gjennomføre prosessen og fatte avgjørelse om tjenestestedsstrukturen i politiet. Stortingsflertallet satte imidlertid flere krav til prosessen og til innhold i tjenestene som skal tilbys ved tjenestestedene. Forslagsstillerne mener at flere av disse føringene ikke er fulgt opp av Politidirektoratet.

Lokal medvirkning var en klar forutsetning fra stortingsflertallets side, slik det også er formulert i flertallsmerknadene i Innst. 306 S (2014–2015): «Lokale folkevalgte skal sikres medvirkning i de lokale prosessene.» Det samme ble understreket i den tilhørende debatten i Stortinget 10. juni 2015. Dette henger ikke sammen med de korte tidsfristene som er satt for reformen, og heller ikke med den begrensede informasjon lokale folkevalgte har fått om rollen til en politikontakt som skal overta det forebyggende arbeidet etter at lensmannskontorer legges ned. Stortingsflertallet satte også krav om at det skulle opprettes styringsgrupper som blant annet skulle gi skriftlig anbefaling om tjenestestedsstrukturen til politimesteren. Gruppene skulle «som et minimum bestå av re-

presentanter for politimesteren og ha representasjon fra de berørte kommunene». Politidirektoratet og flere av politimestrene har tolket dette annerledes. I praksis har langt fra alle berørte kommuner sittet i styringsgruppene. Reformen har også vært underfinansiert, noe som har gått ut over tjenesteproduksjonen i politiet. Det er videre bekymringsfullt at de ansatte i politi- og lensmannsetaten ikke har fått medbestemmelse i endringsprosessene i den grad som opprinnelig var forutsatt. Dette er ikke en betryggende prosess i en så stor omorganisering som nå gjennomføres i politiet, og er også noe som vil kunne gi negative utslag på det endelige resultatet.

Politidirektøren la frem sitt forslag til hvilke lensmannskontorer som skal legges ned, fredag 13. januar 2017. Leder av Politiets Fellesforbund (PF) uttalte i denne forbindelse: «Dette er ingen nærpolitireform» og «[nå] står og faller alt på innholdet i de kontorene som blir igjen» (Politiforum, 13. januar 2017). Forslagsstillerne har registrert at flere tjenestesteder som blir opprettholdt etter reformen, skal ha begrensede tjenester, og at man ser konturene av et A- og B-lag i norsk politi.

Stortingsflertallet gav tydelige føringer om at det ikke skulle være igjen så få tjenestesteder i politiet etter reformen som Politianalysen la opp til. Det vil si at det ikke skulle stå igjen så få tjenestesteder som 210. Det vises blant annet til at justiskomiteens flertall i Innst. 306 S (2014–2015) skriver at:

«Flertallet slutter seg til proposisjonen, om at antall tjenestesteder bør reduseres, men ikke så mye som i Politianalysens anslag.»

Politidirektoratets vedtak om 221 tjenestesteder innebærer at minstekravet til antall så vidt er nådd. Politilederen (6-2016 s.11) skriver:

«Kravet om minst 210 tjenestesteder og behovet

for kjøretid og responstid gjør (...) at noen tjenestestedene vil bli forholdsvis små og med redusert tjenestetilbud. Er tjenestestedet for lite til å være eget distrikt, er det hensiktsmessig at det organiseres under et annet lensmanns- eller politistasjonsdistrikt.»

Forbundsleder i Politilederne sier videre:

«Vi har vanskelig for å se behovet for så mange som det nå er foreslått.»

Politidirektøren har uttalt at de minste tjenestestedene ikke vil være «fullservice tjenestestede» (NTB 12. januar 2017).

Politidirektøren har også uttalt at flere av kontorene ikke vil få økte ressurser. Forslagsstillerne mener at det er grunn til bekymring når politilederne anser flere av kontorene som overflødige, og frykter at de gjenværende lensmannskontorene på sikt vil bli foreslått nedlagt.

Da reformen ble vedtatt, ble det gitt et inntrykk av at det skulle skje en reell styrking av de lensmannskontorene som sto igjen etter gjennomføringen av reformen. Blant annet sa tidligere justis- og beredskapsminister Anders Anundsen i stortingsdebatten 10. juni 2015 at:

«Omtrent 40 pst. av dagens lensmannskontor har fem eller færre ansatte. Jeg mener veldig sterkt at det er verken forebygging, god etterforskning eller beredskap i bygninger eller politiskilt. Det er folkene som utgjør den ressursen og den kapasiteten. Når vi vet at en trenger 18 årsverk for å sikre én døgnbemannet patrulje, sier det litt om den manglende kapasitet som veldig mange av våre lensmannskontorer er i besittelse av i dag. Jeg synes det er viktig å få med seg at den jobben som nå gjøres, faktisk har betydning og gir forbedringsmuligheter lokalt.»

Etter vedtaket som foreligger fra Politidirektoratet, vil omtrent 50 av 221 gjenstående kontorer ha fem eller færre ansatte, inkludert kontorpersonell. Dette utgjør ca. 25 prosent av kontorene. Politidirektøren har sagt at flere av disse ikke kan forvente oppbemanning.

Det er videre påfallende at forvaltningstjenester og sivil rettspleie har blitt tolket bort som krav ved tjenestestedene. Dette er en sentral del av oppgavene ved lensmannskontorene. I denne forbindelse vises det nedenfor til oppdragsbrevet fra Justis- og beredskapsdepartementet og til hvordan Politidirektoratet har omformulert disse kravene under gjennomføringen av reformen.

Justis- og beredskapsdepartementet skriver i et oppdragsbrev (3/2016: Gjennomføring av politireformen):

«Politidirektoratet må sikre at tjenestestedene får tilstrekkelig bemanning til å løse sine oppgaver.»

Videre heter det:

«Endringer i tjenestestedstrukturen vil berøre mange ansatte og Politidirektoratet bes legges til rette for å involvere tillitsvalgte i endringsprosessene.»

Deretter definerer departementet konkrete oppgaver som skal legges til tjenestestedene, samt enkelte kvalitetskrav basert på de føringer som ble lagt under Stortingets behandling.

Opgavene som skulle tilbys, var at tjenestestedene skulle levere ressurser til vakt- og patruljetjenesten, ha publikumsekspedisjon, drive med kriminalitetsforebyggende arbeid, etterforske det store flertall av straffesaker, ha kontakt med samarbeidspartnere og utføre sivile rettspleie- og forvaltningsoppgaver. Når det gjelder kvalitet, ble det fremhevet at tjenestestedene skulle motta anmeldelser, søknader og andre henvendelser, samt gi publikum veiledning om politiets tjenestetilbud, bidra til et kvalitativt løft for etterforskningsarbeidet, ha fleksible åpningstider som gjør det mulig å få utført tjenester hos politiet utenfor kontortid minst én dag i uken, i tillegg til at disse skulle lokaliseres slik at minst 90 pst. av innbyggerne i politidistriktet har maksimalt 45 minutters kjøretid til nærmeste tjenestested.

Når oppdraget har kommet til Politidirektoratet, har imidlertid enkelte av disse kravene blitt tolket annerledes. Utdrag fra den bestillingen Politidirektoratet har sendt, viser at Politidirektoratet mener at forvaltningstjenester og sivil rettspleie ikke inngår i minimumskravet per tjenestested. Om åpningstider står det at det skal være faste, annonserte åpningstider, og at tjenestestedene skal ha åpningstid minst to dager per uke.

Forslagsstillerne mener at det er urovekkende at Stortingets føringer tolkes så liberalt av Politidirektoratet, som har fått ansvar for gjennomføring av reformen. Forslagsstillerne vil i tillegg peke på at begrenset åpningstid ved en del lensmannskontorer ofte har blitt brukt som begrunnelse både fra stortingsflertallets side og fra POD for å legge ned slike kontorer i politireformen. Forslagsstillerne er bekymret for at flere av de gjenværende lensmannskontorene på sikt vil kunne anses som overflødige med samme begrunnelse som er brukt i nåværende nedleggingsrunde.

Forslagsstillerne mener at Politidirektoratets minstekrav til tjenestestedene ikke er i tråd med Stortingets føringer, og at Stortinget derfor må fatte vedtak som sikrer kvalitet og innhold ved de lensmannskontorer som står igjen etter reformen.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen sørge for at det legges betydelig vekt på det enkelte kommunestyres mening om å beholde lensmannskontoret i kommunen, for blant annet å sikre godt forebyggende arbeid og tilstedeværelse.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at kommunenes klagerett innebærer reelle muligheter til å klage på innholdet i vedtaket som er fattet av Politidirektoratet, og ikke kun adgang til å klage på prosessen som ledet opp til vedtaket.
3. Stortinget ber regjeringen sørge for at de ansatte i politi- og lensmannsetaten får stor grad av medbestemmelse i den videre gjennomføringen av politireformen.
4. Stortinget ber regjeringen sikre at de lensmannskontorer som blir foreslått opprettholdt etter gjennomføringen av politireformen, skal bestå med status som lensmannskontor.
5. Stortinget ber regjeringen sørge for en reell styrking av de lensmannskontorene som står igjen etter gjennomføringen av politireformen.
6. Stortinget ber regjeringen sikre at de lensmannskontorer og politistasjoner som blir opprettholdt etter at politireformen er gjennomført, skal ha sivile oppgaver på minst samme nivå som i dag.
7. Stortinget ber regjeringen sikre at antall politifolk som patruljerer, ikke går ned i de områdene hvor det legges ned lensmannskontorer.
8. Stortinget ber regjeringen reversere sentraliseringen av politiets utlendingsforvaltning i førstelinjen.
9. Stortinget ber regjeringen sikre at alle lensmannskontorer og politistasjoner som står igjen etter gjennomføringen av reformen, skal ha mulighet for passutstedelse.
10. Stortinget ber regjeringen sikre at utstedelse av våpenkort videreføres ved de lensmannskontorer og politistasjoner som i dag tilbyr denne tjenesten.

18. januar 2017

Jenny Klinge

Marit Arnstad

Geir Pollestad

Kjersti Toppe

Per Olaf Lundteigen

Trygve Slagsvold Vedum

Liv Signe Navarsete

Ivar Odnes

Janne Sjelmo Nordås

Heidi Greni

